

TÜRK STANDARDI TASARISI**tst EN ISO 105-E06**

TS 474 EN ISO 105-E06:2001 yerine

ICS 59.080.01

**Tekstil - Renk haslığı deneyleri - Bölüm E06:
Lekelenmeye karşı renk haslığı: Alkali (ISO 105-E06:2006)**

Textiles - Tests for colour fastness - Part E06: Colour fastness to spotting: Alkali
(ISO 105-E06:2006)

Textiles - Essais de solidité des teintures - Partie
E06:Solidité des teintures aux alcalis
(ISO 105-E06:2006)

Textilien - Farbechtheitsprüfungen - Teil
E06: Farbechtheit gegen Flecken: Alkali
(ISO 105-E06:2006)

I. MÜTALAA
2012/89232

EN ISO 105-E06:2006 standardının Türkçe tercümesidir.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Caddesi No.112 Bakanlıklar/ANKARA

Milli Önsöz

- Bu tasarı; CEN tarafından onaylanan ve 21.12.2006 tarihinde TS EN ISO 105-E06 numaralı Türk Standardı olarak kabul edilen EN ISO 105-E06:2006(E) standardı esas alınarak, Türk Standardları Enstitüsü Tekstil İhtisas Kurulu'na bağlı TK34 Tekstil Teknik Komitesi marifetiyle Türkçe'ye tercüme edilmiş ve TSE Teknik Kurulu'nun ..... tarihli toplantısında kabul edilerek yayımına karar verilmiştir.
- Bu standard yayınlandığında TS 474 EN ISO 105-E06:2001'in yerini alır.
- CEN resmi dillerinde yayınlanan diğer standard metinleri ile aynı haklara sahiptir.
- Bu tasarıya görüş verilirken, tasarı metni içerisinde kullanılan kelime ve/veya ifadelerle ilgili olarak bilinen patent hakları hususunda tarafımıza bilgi ve gerekli dokümanın sağlanması da göz önünde bulundurulmalıdır.
- Bu standardda atıf yapılan standartların milli karşılıkları aşağıda verilmiştir.

EN, ISO, IEC vb. No	Adı (İngilizce)	TS No	Adı (Türkçe)
ISO 105-A01	Textiles - Tests for colour fastness - Part A01: General principles of testing	TS EN ISO 105-A01	Tekstil - Renk haslığı deneyleri - Bölüm A01: Deneylerle ilgili genel prensipler
ISO 105-A02	Textiles - Tests for colour fastness - Part A02: Grey scale for assessing change in colour	TS 423-2 EN 20105-A02	Tekstil - Renk haslığı tayin metotları - Bölüm A02: Solmanın değerlendirilmesinde gri skalanın kullanılması
ISO 105-A05	Textiles - Tests of colour fastness - Part A05: Instrumental assessment of change in colour for determination of grey scale rating	TS 423-5 EN ISO 105-A05	Tekstil - Renk haslığı deneyleri - Bölüm A05: Gri skala haslık değerinin tayini için renkteki değişimin cihazla değerlendirilmesi için metot
ISO 105-E07	Textiles - Tests for colour fastness - Part E07: Colour fastness to spotting: E07 Water	TS EN ISO 105-	Tekstil - Renk haslığı deneyleri - Bölüm E07: Lekelenmeye karşı renk haslığı: Su

TS EN ISO 105- E06: 2006 standardı, EN ISO 105-E06:2006 standardı ile birebir aynı olup, Avrupa Standardizasyon Komitesi'nin (CEN, Avenue Marnix 17 B-1050 Brussels) izniyle basılmıştır.

Avrupa Standardlarının herhangi bir şekilde ve herhangi bir yolla tüm kullanım hakları Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) ve üye ülkelerine aittir. TSE kanalıyla CEN'den yazılı izin alınmaksızın çoğaltılamaz.

**Tekstil - Renk haslığı deneyleri -
Bölüm E06: Lekelenmeye karşı renk haslığı: Alkali
(ISO 105-E06:2006)**

Textiles - Tests for colour fastness - Part E06: Colour fastness to spotting: Alkali
(ISO 105-E06:2006)

Textiles - Essais de solidité des teintures - Partie
E06: Solidité des teintures aux alcalis
(ISO 105-E06:2006)

Textilien - Farbechtheitsprüfungen - Teil
E06: Farbechtheit gegen Flecken: Alkali
(ISO 105-E06:2006)

Bu Avrupa Standardı CEN tarafından 21 Haziran 2006 tarihinde kabul edilmiştir.

CEN üyeleri, bu Avrupa Standardına hiçbir değişiklik yapmaksızın ulusal standard statüsü veren koşulları öngören CEN/CENELEC İç Yönetmelikleri 'ne uymak zorundadırlar. Bu tür ulusal standartlarla ilgili güncel listeler ve bibliyografik atıflar, CEN-CENELEC Yönetim Merkezi'ne veya herhangi bir CEN üyesine başvurarak elde edilebilir.

Bu Avrupa Standardı, üç resmi dilde (İngilizce, Fransızca, Almanca) yayınlanmıştır. Başka herhangi bir dile tercümesi, CEN üyesinin sorumluluğundadır ve resmi sürümleri ile aynı statüde olduğu CEN-CENELEC Yönetim Merkezi'ne bildirilir.

CEN üyeleri sırasıyla, Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Yunanistan'ın milli standard kuruluşlarıdır.

AVRUPA STANDARDİZASYON KOMİTESİ
EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Yönetim Merkezi: rue de Stassart, 36 B-1050 Brussels

Önsöz

Bu doküman (EN ISO 105-E06:2006), sekreterliği BSI tarafından yapılan CEN TC 248 Tekstil ve Tekstil Mamulleri Teknik Komitesi ile iş birliği içinde ISO/TC 38 Tekstil Teknik Komitesi tarafından hazırlanmıştır.

Bu Avrupa Standardına en geç Ocak 2007 tarihine kadar aynı metni yayınlayarak ya da onay duyurusu yayınlayarak ulusal standart statüsü verilmeli ve çelişen ulusal standartlar en geç Ocak 2007 tarihine kadar yürürlükten kaldırılmalıdır.

CEN/CENELEC İç Yönetmeliklerine göre, bu Avrupa Standardının ulusal standart olarak uygulamaya alınmasından sorumlu ulusal standart kuruluşlarının ülkeleri sırasıyla; Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Yunanistan'dır.

Onay bilgisi

ISO 105- E06:2006 standardının metni, CEN tarafından EN ISO 105- E06:2006 olarak hiçbir değişiklik yapılmaksızın kabul edilmiştir.

ULUSLARARASI
STANDARD
INTERNATIONAL
STANDARD

ISO
105-E06

Dördüncü Baskı
15.07.2006

**Tekstil - Renk haslığı deneyleri -
Bölüm E06 :**

Lekelenmeye karşı renk haslığı: Alkali

Textiles — Tests for colour fastness — Part E06:

Colour fastness to spotting: Alkali

Textiles - Essais de solidité des teintures –Partie

E06:Solidité des teintures aux alcalis

Reference number
ISO 105-E06:2006(E)

© ISO 2006

TELİF HAKKI KORUMALI DOKÜMAN

© ISO 2006

Tüm hakları saklıdır. Aksi belirtilmedikçe, bu yayının herhangi bir bölümü herhangi bir şekilde ya da fotokopi ve mikrofilm dahil aşağıda adresi verilen ISO'dan yazılı izin alınmaksızın ya da dokümanı talep edenin ülkesindeki ISO üyesinin yazılı izni olmaksızın elektronik veya mekanik herhangi bir yolla çoğaltılamaz ya da kullanılamaz.

ISO Telif Ofisi

Case postale 56 • CH-1211 Geneva 20

Tel. + 41 22 749 01 11

Faks + 41 22 749 09 47

e-posta: copyright@iso.org

Web www.iso.org

İsviçre'de basılmıştır.

© ISO 2006– Tüm hakları saklıdır.

Önsöz

ISO (Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu) ulusal standard kuruluşlarının (ISO ülke kuruluşları) dünya çapında federasyonudur. Uluslararası Standard hazırlama çalışması genelde ISO teknik komiteleri aracılığı ile yapılır. Teknik komitenin konusu ile ilgilenen üyelerin o teknik komitede temsil edilme hakkı vardır. ISO ile işbirliği içindeki resmi ya da sivil uluslararası kuruluşlar da, çalışmalarda yer alabilir. ISO, elektroteknik standardizasyonla ilgili tüm konularında Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ile yakın işbirliği içinde çalışır.

Uluslararası Standardlar, ISO/IEC Direktifleri Bölüm 2'ye göre yazılmıştır.

Teknik komitelerin ana görevi, Uluslararası Standard hazırlamaktır. Teknik komitelerin kabul ettiği Taslak Uluslararası Standardlar, oylama için üye ülke kuruluşlarına gönderilir. Bir Uluslararası Standardın yayınlanması, oy veren üye ülkelerin en az % 75'inin onayını gerektirir.

Bu dokümanın bazı kısımlarının patent haklarına konu olabileceğine dikkat edilmelidir. Böyle herhangi bir patent hakkının belirlenmesi durumunda ISO sorumlu tutulamaz.

Uluslararası standard ISO 105-E06, ISO/TC 38 Tekstil teknik komitesinin SC 1, Renklendirilmiş tekstiller ve renklendiriciler için deneyler alt komitesi tarafından hazırlanmıştır.

Bu dördüncü baskı, teknik olarak revize edilmiş olan üçüncü baskıyı (ISO 105-E06:1989) iptal ederek yerine geçer. Bu baskı aynı zamanda ISO 105-E06:1989/Cor. 1:2002 teknik tadilini de ihtiva eder.

ISO 105 daha önce 1978 ve 1985 tarihleri arasında her biri bir harfle gösterilen (örneğin "Bölüm A") on üç "Bölüm" halinde yayımlanmıştır. Her bir bölüm bir seri kısımlar içermektedir ve her biri karşılık gelen bölümün harfi ve iki haneli bir sayı ile (örneğin "Kısım A01") gösterilmiştir. Bu kısımlar şimdi ayrı dokümanlar halinde kendileri bölüm olarak gösterilen fakat daha önceki harf rakam gösterilişleri muhafaza edilerek yeniden basılmaktadır. Bu bölümlerin tam bir listesi ISO 105-A01'de verilmektedir.

ULUSLARARASI STANDARD**ISO 105-E06:2006****Tekstil - Renk haslığı deneyleri - Bölüm E06: Lekelenmeye karşı renk haslığı: Alkali****1 Kapsam**

ISO 105'in bu bölümü, her tür ve her yapıdaki tekstil maddelerinin renklerinin seyreltik alkali çözeltilerinin etkisine karşı direncinin tayini için bir yöntemi kapsar.

Farklı şiddette üç deney verilmiştir. Lifin tabiatına göre herhangi biri ya da hepsi kullanılabilir.

2 Atıf yapılan standard ve/veya dokümanlar

Aşağıdaki atıf dokümanları, bu dokümanın uygulanması için zaruridir. Tarih belirtilen atıflarda, belirtilmiş olan baskı geçerlidir. Tarih belirtilmemiş atıflarda, atıf yapılan dokümanın en son baskısı (tadiller dahil) uygulanır.

ISO 105-A01, *Textiles - Tests for colour fastness - Part A01: General principles of testing* (Tekstil - Renk haslığı deneyleri - Bölüm A01: Deneylerle ilgili genel prensipler)

ISO 105-A02, *Textiles - Tests for colour fastness - Part A02: Grey scale for assessing change in colour* (Tekstil - Renk haslığı tayin metotları - Bölüm A02: Solmanın değerdendirilmesinde gri skalanın kullanılması)

ISO 105-A05, *Textiles- Tests of colour fastness- Part A05: Instrumental assessment of change in colour for determination of grey scale rating* (Tekstil - Renk haslığı deneyleri- Bölüm A05: Gri skala haslık değerdinin tayini için renkteki değışimin cihazla değerdendirilmesi için metot)

ISO 105-E07, *Textiles - Tests for colour fastness - Part E07: Colour fastness to spotting: Water* (Tekstil - Renk haslığı deneyleri- Bölüm E07: Lekelenmeye karşı renk haslığı: Su)

3 Prensip

Deney numunesi parçaları basit laboratuvar cihazları vasıtasıyla hazırlanan reaktiflerle lekelenir ya da içine daldırılıp çıkarılır. Tekstil mamulünün rengindeki değışme, henüz yaş iken ve kurutulduktan sonra, gri skala ile görsel olarak yada cihaz ile değerdendirilir.

4 Reaktifler ve malzemeler**4.1 Pipet veya damlalık****4.2 Cam çubuk, ucu yuvarlatılmış.****4.3 Cam beher****4.4 Gri skala, renkteki değışikliği değerdendirmek için, ISO 105-A02' ye uygun olan.****4.5 Sodyum karbonat çözeltilisi, 1 L suda (Madde 4.8) 100 g susuz sodyum karbonat (Na₂CO₃) içeren.****4.6 Kalsiyum hidroksit pastası, 1 g - 2 g su (Madde 4.8) ile karıştırmış 1 g kalsiyum hidroksit [Ca(OH)₂] ihtiva eden.****4.7 Amonyum hidroksit, 28% amonyum hidroksit (NH₄OH) içeren çözelti****4.8 Sınıf 3 su, (bk. ISO 105-A01).**

Not - Bu yöntemde kullanılan kimyasallar maddelerin listesi ve reaktiflerin pH seviyesi için Çizelge 1'e bakınız.

5 Deney numunesi parçası

5.1 Kullanılacak her bir alkali için Madde 5.2 ila Madde 5.4'te açıklanan şekilde bir deney numunesi parçası hazırlanır.

5.2 Deneye tâbi tutulacak tekstil mamulü kumaş ise, 40 mm x 100 mm boyutlarında bir deney numunesi parçası kullanılır.

5.3 Deneye tâbi tutulacak tekstil mamulü iplik ise, kumaş olarak örülerek 40 mm x 100 mm boyutlarında hazırlanan deney numunesi veya 100 mm uzunluğunda ve yaklaşık 5 mm çapında paralel ipliklerden her iki ucuna yakın yerlerden bağlanarak oluşturulan fitilde deney numunesi kullanılır.

5.4 Deneye tâbi tutulacak tekstil mamulü gevşek lif halinde ise, yeterli miktarı 40 mm x 100 mm boyutlarında bir tabaka oluşturmak için taranır ve sıkıştırılır

6 İşlem

6.1 Sodyum karbonat

6.1.1 Deney numune parçasını temiz, kuru, düz tabanlı bir tabak içine yerleştirilir. Cam çubukla çözelti numuneye muamele ettirilip, yaklaşık 20 mm çapında bir leke oluşturacak şekilde, oda sıcaklığında sodyum karbonat çözeltisi (Madde 4.5) ile lekelenir. Su itici kumaşlarla yapılan deneylerde kullanılan çözelti miktarı 0,5 mL'yi geçmemelidir.

6.1.2 Deney numunesi parçası düz bir yüzeye konur ve oda sıcaklığında kuruması için beklenir; sodyum karbonat kalıntılarını uzaklaştırmak üzere fırçalanır.

6.1.3 Sodyum karbonat lekelemesiyle meydana gelen beyazlamış lekelerin tamamen yok edilmesi için fırçalama işlemi yeterli olmaz ise, deney numune parçası oda sıcaklığında 100 mL Sınıf 3 su (Madde 4.8) ile 1 dakika beher içerisinde durulanır. Deney numune parçası oda sıcaklığında kuruması için bekletilir.

6.2 Kalsiyum hidroksit

6.2.1 Deney numunesi parçası oda sıcaklığında kalsiyum hidroksit pastası (Madde 4.6) ile lekelenir.

6.2.2 Deney numunesi parçası düz bir yüzeye konur ve oda sıcaklığında kuruması için bekletilir; kalsiyum hidroksit kalıntılarını uzaklaştırmak için fırçalanır.

6.2.3 Kalsiyum hidroksit lekelemesiyle meydana gelen beyazlanmış lekelerin tamamen yok edilmesi için fırçalama işlemi yeterli olmaz ise, deney numunesi parçası oda sıcaklığında 100 mL Sınıf 3 su (Madde 4.8) ile 1 dakika beher içerisinde durulanır. Deney numunesi parçası oda sıcaklığında kuruması için bekletilir.

6.3 Amonyum hidroksit

6.3.1 Deney numunesi parçası oda sıcaklığında amonyum hidroksit (Madde 4.7) çözeltisine daldırılarak 2 dakika bekletilir.

6.3.2 Deney numunesi parçası durulama yapılmadan düz bir yüzeye konur ve oda sıcaklığında kuruması için bekletilir.

6.4 Renkteki değişimin değerlendirilmesi

Kullanılan her bir alkali için deney numune parçasının rengindeki değişim gri skala kullanılarak veya cihaz (ISO 105-A02 ve ISO 105-A05) ile değerlendirilir. Uygulanabilirse, yaş lekenin rengindeki değişim 10 dakika sonra değerlendirilir.

6.5 Su lekelemesine karşı direnç

Renkteki değişimin sadece suyun etkisinden kaynaklanmadığından emin olmak için su lekelenmesine direnç deneyinin (bk ISO 105-E07) yapılması da tavsiye edilir.

7 Deney raporu

Deney raporu aşağıdakileri içermelidir.

- Bu standardın numarasına atıf (TS EN ISO105-E06:2006),
- Deneye tâbi tutulan numunenin tanıtılması için gerekli bütün ayrıntılar,
- Kullanılan her bir alkali tipi ile ilgili olarak, her bir deney numune parçasının rengindeki değişim için ve isteniyorsa yaş iken değişim için sayısal gri skala derecelendirmesi veya cihaz ile değerlendirme,
- Su lekelemesine karşı direncin sonucu (Madde 6.5),
- Deney yönteminden mutabakatla veya başka bir şekilde herhangi bir sapma.

Çizelge 1 - Kullanılan Kimyasal Maddelerin pH Seviyesi

Kimyasal Madde	pH
Amonyum Hidroksit	13,5 - 13,7
Kalsiyum Hidroksit	12,3 - 12,5
Sodyum Karbonat	11,5 - 11,7